

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ¹

Kâmil UYGUN²

Ali Ramazan ER³

Öz

Girişimcilik, imkân oluşturmak için, ürün veya hizmet elde etmek için yapılan yenilikçi etkinliklerdir. Girişimcilik becerisinin kazandırılmaya çalışıldığı derslerden biri de Sosyal Bilgiler dersi. Sosyal Bilgiler dersinin öğrenme alanlarından biri, Üretim-Dağıtım-Tüketim öğrenme alanıdır. Ayrıca, bu dersin genel becerileri arasında girişimcilik yer almaktadır. Girişimci öğrenci yetiştirecek olanlar, öğretmenlerdir. Bu yüzden, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özellikleri önemlidir. Araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerini ortaya koymaktır. Araştırma, tarama (survey) yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2015-16 Eğitim-Öğretim yılında İzmir ilinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada, Kuvan (2008) tarafından geliştirilen "Girişimcilik Özellikleri Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek, Likert tipi kullanılarak hazırlanmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Veriler, cinsiyet, çalışılan kurum, kıdem yılı, anne-babanın çalıştığı sektör, yetişme yeri ve öğrenme durumuna göre analiz edildi. Ölçek sonuçlarının istatistiksel olarak değerlendirilmesinde veri setine uygun olarak frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi ve Anova uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Girişimcilik Özellikleri, Öğretmen.

THE INVESTIGATION OF ENTREPRENEURSHIP SKILLS OF SOCIAL STUDIES TEACHERS

Abstract

Entrepreneurship is the name of innovative activities to create facilities or to obtain services. Social studies class is one of the classes that try to earn this entrepreneurship. Production-distribution-consumption is one of the learning areas of social studies lesson. Additionally, entrepreneurship is among general skills of this course. Teachers are the ones that will train entrepreneur student; therefore, the entrepreneur aspect of social studies teachers is significant. The aim of this study is to state the entrepreneur aspect of social studies teachers.

¹ V. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, kamil.uygun@usak.edu.tr

³ MEB, İzmir, aliramazaner38@gmail.com

The study has used the survey method. The population of this study is social studies teachers in İzmir for 2015- 2016 education year. The scale of entrepreneur aspects" which is developed by Kuvan (2008) is used in the study. The scale is formed through a likert scale. SPSS is used for the analysis of the study. The data is analysed in terms of gender, affiliation, years of seniority, the occupations of father and mother, the place of growth and education status. In the statistical evaluation of scale results; frequency, average, standart deviation, t test and Anova are applied in accordance with the series of data.

Keywords: Social Studies, Entrepreneur Aspects, Teacher.

1. Giriş

Girişimcilik literatüre öncelikle ekonomi alanında girmiştir ve kavramı iktisat literatürüne kazandıran kişi Cantillon'dur. 19. ve 20. Yüzyıllarda kullanılmaya başlayan kavram, Babtiste Say tarafından günümüze yakın anlamda kullanılmıştır. Say'e göre girişimci kavramı, "bütün üretim faktörlerini bir araya getirerek kıymetli olduğu sanılan bir malı üreten ve elde edeceği kâr için riski göze alan kişidir". Girişimcilik, risk üstlenme ile yöneticilik yeteneklerinin her ikisine birden sahip olma durumudur. Geçmişte kullanılan teşebbüs ve müteşebbis kavramları yerine günümüzde girişim ve girişimci kavramları tercih edilmektedir. Girişim kavramı, günlük yaşamımızda bir işi yapmak için eyleme geçme halini göstermektedir. Girişimci ise harekete geçen ve eylemde bulunan girişken kişiyi karşılamaktadır (Aytaç ve İlhan, 2007: 102-103). Hisrich ve Peters (2001) girişimciyi; "emek, hammadde ve diğer varlıkları daha büyük değer/ımkân yaratacak şekilde bir araya getiren kişi" olarak ifade etmektedir (Akt. Bacanak, 2013: 610).

Girişimcilik, literatüre ilk girdiğinde "bir işe yeltenme, bir iş kurma ve bu bağlamda risk alma" olarak tanımlanırken daha sonra "fikirlerin ortaya konulması, onların ürün ve hizmete dönüştürülmesi ve pazara sunulması" şeklinde detaylandırılmıştır. Bir kişiye girişimcilik niteliğini yükleyen en önemli özellikler: İmkânların görülmesi, değerlendirilmesi, imkânlardan faydalanmak için kaynakların riske edilmesi, yatırıma dönüştürme sürecinin yönetilmesi ve değerini ortaya konulmasıdır. Girişimcilik, yeni ve bilinmeyen bilginin yaratılması olup, var olan fırsatların görülmesi ya da fırsatların yaratılması sürecini içerir (Korkmaz, 2012: 211).

Girişimcilik, “değer yaratabilmek amacıyla bazı fırsatların araştırıldığı, bu fırsatlardan faydalanmak için farklı kaynakların bir araya getirildiği bir süreçtir” şeklinde de tanımlanabilir (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009: 83). Risk alarak yenilik yapan ve geliştiren kişi, girişimcidir. Girişimci kişiler, imkânları gözleyen ve fırsat oluştuğunda risk alarak harekete geçenlerdir. Girişimciler; yenilikçidir, farklı düşünür, cesurdur, fikir üretir ve yenilik yaparlar. Bazı girişimci özellikleri şunlardır; özgüven, kararlılık, bağımsızlık, risk alabilme, esneklik, başarı gereksinimi, yenilik yapabilme, yaratıcı düşünme, kontrollülük ve ilgili deneyimlere sahip olmaktır (Ağca ve Yörük, 2006: 159).

Girişimcilik hakkında yapılmış olan araştırmalara bakıldığında, girişimciliği belirleyen üç faktör öne çıkmaktadır. Bireysel yaklaşım, çevresel yaklaşım ve firma yaklaşımlarıdır. Bireysel yaklaşım; girişimci olmayı bireyin demografik ve psikolojik özelliklerinin belirlediğini savunmaktadır. Demografik özellikler; yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, ailede girişimci olması ve ailenin gelir durumuna göre belirlenmektedir. Psikolojik özellikler ise; başarı ihtiyacı, kendine güven, belirsizliğe karşı tolerans, kontrol odağı (otokontrol), risk alma eğilimi ve yenilikçilik gibi boyutlardan oluşmaktadır (Korkmaz, 2012: 212).

Girişimcilik kavramı genelde ekonomi alanına ait bir kavram olarak algılanmaktadır. Ancak, artık günümüz dünyasında öğretim programları içerisinde yerini almış, öğrencilerin girişimci bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiş, bu hedef doğrultusunda da programlarda bir beceri olarak yerini almıştır (Akyürek, 2013: 54).

Yeni ilköğretim programlarının hepsinde yer alan ve kazandırılması hedeflenen becerilerden biri olan girişimcilik şöyle ifade edilmektedir (Akyürek, 2013: 41-42):

Girişimcilik; iş dünyasında, iletişim ve insani ilişkilerde gerekli olan davranışları uygun yer ve zamanda ortaya koymaktır. Ayrıca, talep edilebilecek ürün veya hizmeti daha iyi üretebilmek, pazarlayabilmek amacıyla kullanılacak becerilerdir. Girişimcilik; iletişim, sağlıklı insan ilişkileri, empati, sosyal beceri, plan yapma, uygulayabilme, risk alma, ihtiyaç olabilecek ürünün gerekliliğini sezme, üretme, pazar araştırması yapma, pazarlayabilme gibi alt becerileri içerir.

Girişimciliği geliştiren bireyler, geleceğe ilişkin plan yapan ve planlarını amaçlarına uygun olarak etkili biçimde uygulayabilenlerdir. Günümüz

dünyasında nitelikli bireyler yetişmesine katkı sağlayacaktır (Gömleksiz ve Kan, 2009: 45).

Öğretim programlarındaki girişimciliği destekleyen kazanımların olması önemlidir. Öğretim programları, ders kitapları, öğretmen davranışları ve öğretim etkinliklerini etkiler. Haliyle öğrenci davranış ve kazanımlarına yön veren öğretim programıdır. Öğrenme-öğretme sürecinde girişimciliğe açık öğretim programlarının varlığı, girişimciliği geliştirecektir (Eraslan, 2011: 86).

Girişimcilik kavramı, öğretim programlarında temel beceri olarak yer almasının yanında ara disiplin olarak da karşımıza çıkmaktadır. Girişimcilik, Sosyal Bilgiler öğretiminde 9 genel beceriden biri ve aynı zamanda 8 ara disiplinden birisidir. Sosyal Bilgiler dersi 6. Sınıf “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı, “Ülkemizin Kaynakları” ünitesinde doğrudan verilecek beceri, girişimciliktir.

Girişimcilik becerisi şu alt becerileri içerir (MEB, 2005: 50):

- *Meslekleri ve çevresindeki iş yerlerini tanıma
- *Çevresindeki tanınmış ve başarılı girişimcileri tanıma
- *Kişilerin ekonomi içinde, çalışan ve tüketici olarak oynadıkları rolleri keşfetme
- *Eğitimin kendi gelecekleri üzerindeki önemli rolünü anlama
- *Ekonominin temel kavramlarını edinme
- *Girişimciliğin karşı karşıya olduğu zorlukları anlama
- Yenilikçi fikirler sunma ve ürünler tasarlayabilme.

Araştırmanın Amacı

Sosyal Bilgiler dersi, girişimcilik becerisinin kazandırılmaya çalışıldığı derslerden biridir. Sosyal Bilgiler dersinin genel becerileri arasında girişimcilik yer almaktadır. Girişimci öğrencileri yetiştirecek olanlar öğretmenlerdir. Bu nedenle, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerinin bilinmesi gerekli ve önemlidir. Araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerini ortaya koymaktır. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin cinsiyetleri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çalıştığı kurum ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kıdem yılı ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin annesinin çalıştığı sektör ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin babasının çalıştığı sektör ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yetişme yeri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğrenim durumu ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

*Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mezun olduğu lisans programı ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2. Yöntem

Araştırma, tarama (survey) yöntemi ile yapılan betimsel bir çalışmadır. Araştırma kapsamındaki Sosyal Bilgiler dersi öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerini belirlemek için anket uygulanmıştır. Tarama türündeki çalışmalar mevcut olan durumu belirlemek istediğinden, çalışmalar genellikle doğal ortamda yapılmaktadır. Betimsel çalışmalarda kullanılan teknikler; anket survey, mülakat survey ve görüşme survey gibi isimler almaktadır (Kaptan, 1998: 61). Bu çalışmada anket survey yöntemi kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim öğretim yılında İzmir ilinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise İzmir ili merkez ilçeleri arasından basit tesadüfi örneklem tekniği (simple random) ile Bayraklı, Karşıyaka ve Konak ilçelerinde bulunan 65 ortaokulda görev yapan 214 Sosyal Bilgiler öğretmenine uygulanmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Analizi

Veri toplama aracı, Kuvan (2008) tarafından geliştirilen “Girişimcilik Özellikleri Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekte yedi boyut yer almaktadır:

Bağımsız olma, risk alma, belirsizliğe tahammül, başarı ihtiyacı, kendine güven, yenilikçilik, oto kontrol. Beşli Likert tipi derecelendirme ile hazırlanan 34 madde bulunmaktadır. Kuvan'ın (2008) yaptığı çalışmada güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.93$ bulunmuştur. Bu çalışmada güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.83$ 'tür. Verilerin analizinde bağımsız t testi ve tek yönlü varyans analizleri (ANOVA) ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Tukey Post-Hoc testi gibi istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Ayrıca araştırmada veriler değerlendirilirken tamamlayıcı istatistiksel metotlar (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

3.1. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1. Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Boyut	Grup	N	X	s.s.	t	df	p
Bağımsız olma	Kadın	94	5,90	1,21	2,142	212	0,033
	Erkek	120	5,57	1,01			
Risk Alma	Kadın	94	38,84	1,39	-1,86	212	0,065
	Erkek	120	39,26	1,81			
Belirsizliğe tahammül	Kadın	94	3,5	0,99	0,124	212	,901
	Erkek	120	13,48	0,96			
Başarı ihtiyacı	Kadın	94	10,43	1,42	0,643	212	0,512
	Erkek	120	10,30	1,42			
Kendine güven	Kadın	94	7,15	1,57	0,904	212	0,367
	Erkek	120	6,97	1,37			
Yenilikçilik	Kadın	94	13,37	0,95	0,764	212	0,446
	Erkek	120	13,26	1,18			
Oto Kontrol	Kadın	94	10,50	1,34	1,675	212	0,095
	Erkek	120	10,22	1,13			

“Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin cinsiyetleri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusu doğrultusunda girişimcilik özelliklerinin 7 boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Tablo 1’de yer alan sonuçlar incelendiğinde cinsiyet değişkeni ile boyutlar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.2. Çalıştığı Kurum Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 2. Çalıştığı Kurum Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Boyut	Grup	N	X̄	s.s.	t	df	p
Bağımsız olma	Devlet	186	5,76	1,16	1,59	212	0,113
	Özel	28	5,39	1,10			
Risk Alma	Devlet	186	39,1	1,72	0,75	212	0,454
	Özel	28	38,8	1,07			
Belirsizliğe tahammül	Devlet	186	13,5	0,98	0,09	212	0,325
	Özel	28	13,2	0,90			
Başarı ihtiyacı	Devlet	186	10,3	1,41	0,56	212	0,574
	Özel	28	10,2	1,44			
Kendine güven	Devlet	186	7,04	1,44	-0,96	212	0,924
	Özel	28	7,07	1,60			
Yenilikçilik	Devlet	186	13,3	1,11	1,24	212	0,215
	Özel	28	13,1	0,85			
Oto Kontrol	Devlet	186	10,4	1,24	0,74	212	0,456
	Özel	28	10,2	1,22			

“Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin cinsiyetleri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?” sorusu doğrultusunda girişimcilik özelliklerinin 7 boyutu ile çalıştığı kurum arasında anlamlı farklılık olup olmadığı bağımsız gruplar t-test analiz yöntemiyle incelenmiştir. Tablo 2’de yer alan sonuçlara bakıldığında çalıştığı kurum değişkeni ile boyutlar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.3. Kıdem Yılı Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 3. Kıdem Yılı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyutlar	Grup	N	X̄	s.s.	t	df	p	Anlamlı Fark
Bağımsız olma	0-5 Yıl	59	5,73	1,19	5/208	1,528	,182	26 yıl ve üzeri / 6-10 yıl
	6-10 Yıl	32	5,53	1,22				
	11-15 Yıl	51	5,53	1,06				
	16-20 Yıl	45	5,76	1,15				
	21-25 Yıl	15	6,00	1,20				26 yıl ve üzeri / 11-

	26 Yıl ve	12	6,42	1,00				15 yıl	
	Toplam	214	5,71	1,15					
Risk Alma	0-5 Yıl	59	38,81	1,71	5/208	1,718	,132	11-15 Yıl / 0-5 Yıl	
	6-10 Yıl	32	38,88	1,56					
	11-15 Yıl	51	39,56	1,68					
	16-20 Yıl	45	39,24	1,73					
	21-25 Yıl	15	38,87	1,46					
	26 Yıl ve	12	38,50	,90					
	Toplam	214	39,08	1,65				11-15Yıl / 26 yıl ve üzeri	
Belirsizliğe tahammül	0-5 Yıl	59	13,44	1,00	5/208	1,031	,400		-
	6-10 Yıl	32	13,75	1,19					
	11-15 Yıl	51	13,41	,85					
	16-20 Yıl	45	13,36	,96					
	21-25 Yıl	15	13,80	,86					
	26 Yıl ve	12	13,50	,80					
	Toplam	214	13,49	,97					
Başarı ihtiyacı	0-5 Yıl	59	10,17	1,35	5/208	,539	,747	-	
	6-10 Yıl	32	10,44	1,48					
	11-15 Yıl	51	10,37	1,41					
	16-20 Yıl	45	10,40	1,39					
	21-25 Yıl	15	10,80	1,74					
	26 Yıl ve	12	10,25	1,36					
	Toplam	214	10,36	1,42					
Kendine güven	0-5 Yıl	59	6,86	1,44	5/208	1,525	,183	-	
	6-10 Yıl	32	7,28	1,53					
	11-15 Yıl	51	6,71	1,22					
	16-20 Yıl	45	7,27	1,60					
	21-25 Yıl	15	7,47	1,19					
	26 Yıl ve	12	7,42	1,88					
	Toplam	214	7,05	1,46					
Yenilikçilik	0-5 Yıl	59	13,20	1,01	5/208	,791	,557	-	
	6-10 Yıl	32	13,31	1,18					
	11-15 Yıl	51	13,20	1,23					
	16-20 Yıl	45	13,56	,97					

	21-25 Yıl	15	13,20	1,21				
	26 Yıl ve	12	13,50	,67				
	Toplam	214	13,31	1,08				
Oto Kontrol	0-5 Yıl	59	10,17	1,26	5/208	,785	,562	-
	6-10 Yıl	32	10,34	1,12				
	11-15 Yıl	51	10,37	1,28				
	16-20 Yıl	45	10,33	1,15				
	21-25 Yıl	15	10,47	1,51				
	26 Yıl ve	12	10,92	1,16				
	Toplam	214	10,34	1,23				

Çalışmaya katılanların kıdem yıllarının verdikleri cevaplar üzerinde bir etkisi olup olmadığının incelenmesi amacıyla ANOVA testi yapılarak elde edilen sonuçlar tablo 3 de gösterilmiştir. Tabloda yer alan sonuçlara göre 1. Boyut (bağımsız olma) sorulan sorulara verilen cevaplar da 26 yıl ve üzeri çalışan öğretmenler ile 6-15 yıl aralığında yer alan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Sonuçlara 26 yıl ve üzeri kıdemli öğretmenlerin 6-15 yıl arası kıdemli öğretmenlere göre girişimcilik özelliklerinden birisi olan bağımsız davranma konusunda daha yüksek skorlara sahip oldukları belirlenmiştir.

Girişimcilik özellikleri ölçeğinin 2. Boyutu olan risk alma boyutuna yönelik sorulan sorulara verilen cevaplar kıdeme göre karşılaştırıldığında 2. boyut (risk alma) sorulan sorulara verilen cevaplar da 0-5 arasında yer alan öğretmenler ile 11-15 yıl arası çalışan öğretmenler arasında anlamlı negatif bir farklılık gözlenmiştir. 0-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin 11-15 yıl arası öğretmenlere göre daha düşük skorlara sahip oldukları görülmüştür. (kıdemsiz öğretmenler daha az risk alıyor). Diğer taraftan 11-15 yıl arası çalışan öğretmenlerle 26 yıl ve üzeri çalışan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Sonuçlara göre 11-15 yıl arası kıdemli öğretmenlerin 26 yıl ve üzeri kıdemli öğretmenlere göre girişimcilik özelliklerinden birisi olan risk alma konusunda daha yüksek skorlara sahip oldukları belirlenmiştir. Başlangıçta risk alma skoru düşük ancak sonda da düşüyor ortada olan gruplar 11-15 yıl arası diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Girişimcilik özellikleri ölçeğinin 3. ve 4.boyutları olan belirsizliğe tahammül ve başarı ihtiyacı boyutlarına yönelik sorulan sorulara verilen

cevaplar kıdeme göre karşılaştırıldığında gruplar arasında herhangi bir anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p>0,01$).

3.4. Annesinin Çalıştığı Sektör Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 4. Annesinin Çalıştığı Sektör Değişkenine ANOVA Sonuçları

Boyutlar	Grup	N	X	s.s.	t	df	p	Anlamlı Fark
Bağımsız olma	Kamu	24	5,71	1,23	2/211	,004	,996	-
	Özel Sektör	19	5,74	,93				
	Ev Hanımı	171	5,71	1,17				
	Toplam	214	5,71	1,15				
Risk Alma	Kamu	24	38,96	1,85	2/211	1,082	,341	-
	Özel Sektör	19	38,58	1,26				
	Ev Hanımı	171	39,15	1,66				
	Toplam	214	39,08	1,65				
Belirsizliğe tahammül	Kamu	24	13,04	1,00	2/211	1,119	,046	Ev Hanımı/ Kamu Sektörü
	Özel Sektör	19	13,42	1,02				
	Ev Hanımı	171	13,56	,95				
	Toplam	214	13,49	,97				
Başarı ihtiyacı	Kamu	24	10,33	1,46	2/211	,984	,376	-
	Özel Sektör	19	10,79	1,40				
	Ev Hanımı	171	10,31	1,41				
	Toplam	214	10,36	1,42				
Kendine güven	Kamu	24	6,88	1,26	2/211	2,424	,091	Özel Sektör/ Ev Hanımı
	Özel Sektör	19	7,74	1,41				
	Ev Hanımı	171	6,99	1,48				
	Toplam	214	7,05	1,46				
Yenilikçilik	Kamu	24	13,58	1,18	2/211	1,068	,346	-
	Özel Sektör	19	13,42	,96				
	Ev Hanımı	171	13,26	1,08				
	Toplam	214	13,31	1,08				
Oto Kontrol	Kamu	24	10,50	1,47	2/211	,238	,788	-

	Özel Sektör	19	10,37	1,26				
	Ev Hanımı	171	10,32	1,20				
	Toplam	214	10,34	1,23				

Çalışmaya katılanların annelerinin çalıştıkları sektörün (kamu, özel, ev hanımı) verdikleri cevaplar üzerinde bir etkisi olup olmadığının incelenmesi amacıyla ANOVA testi yapılarak elde edilen sonuçlar tablo 4 de gösterilmiştir. Tabloda yer alan sonuçlara göre 3. boyut (belirsizliğe tahammül) sorulan sorulara verilen cevaplar da annesi ev hanımı olanların diğer sektörlerde çalışanlara göre belirsizliğe tahammül boyutunda daha fazla skorlara sahip oldukları belirlenmiştir. Bu grup daha toleranslı ve tahammüllü şeklinde yorumlanabilir.

Tabloda yer alan sonuçlara göre 5. boyut (kendine güven) sorulan sorulara verilen cevaplarda annesi özel sektörde çalışanların diğerlerine göre kendine güven boyutunda daha yüksek değerlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu grup kendine daha güvenli diyebiliriz.

3.5. Babasının Çalıştığı Sektör Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 5. Babasının Çalıştığı Sektör Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyutlar	Grup	N	X̄	s.s.	t	df	p	Anlamlı Fark
Bağımsız olma	Kamu Sektörü	72	5,68	1,23	2/211	,230	,795	-
	Özel Sektör	63	5,67	1,05				
	Kendi İşi	79	5,78	1,17				
	Toplam	214	5,71	1,15				
Risk Alma	Kamu Sektörü	72	38,72	1,97	2/211	3,066	,049	Özel Sektör / Kamu Sektörü
	Özel Sektör	63	39,41	1,50				
	Kendi İşi	79	39,13	1,38				
	Toplam	214	39,08	1,65				
Belirsizliğe tahammül	Kamu Sektörü	72	13,47	,84	2/211	,867	,422	-
	Özel Sektör	63	13,38	1,05				
	Kendi İşi	79	13,59	1,02				
	Toplam	214	13,49	,97				

Başarı ihtiyacı	Kamu Sektörü	72	10,21	1,44	2/211	1,032	,358	-
	Özel Sektör	63	10,56	1,45				
	Kendi İşi	79	10,33	1,37				
	Toplam	214	10,36	1,42				
Kendine güven	Kamu Sektörü	72	6,99	1,57	2/211	,646	,525	-
	Özel Sektör	63	7,22	1,52				
	Kendi İşi	79	6,96	1,32				
	Toplam	214	7,05	1,46				
Yenilikçilik	Kamu Sektörü	72	13,36	1,04	2/211	,256	,775	-
	Özel Sektör	63	13,33	1,14				
	Kendi İşi	79	13,24	1,09				
	Toplam	214	13,31	1,08				
Oto Kontrol	Kamu Sektörü	72	10,32	1,32	2/211	,744	,477	-
	Özel Sektör	63	10,49	1,20				
	Kendi İşi	79	10,24	1,18				
	Toplam	214	10,34	1,23				

Tabloda yer alan sonuçlara göre 2. boyut (risk alma) sorularına verilen cevaplar da babası özel sektörde çalışanların diğer sektörlerde çalışanlara göre risk alma boyutunda daha fazla skorlara sahip oldukları belirlenmiştir. Bu grup daha fazla risk alabiliyor, diyebiliriz.

3.6. Yetiştirme Yeri Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 6. Yetiştirme Yeri Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyutlar	Grup	N	X̄	s.s.	t	df	p	Anlamlı Fark
Bağımsız olma	Köy	31	5,71	1,16	4/209	,892	,470	-
	Kasaba	17	5,65	1,27				
	İlçe	44	5,73	,97				
	İl	83	5,86	1,25				
	Büyükşehir	39	5,44	1,07				

	Toplam	214	5,71	1,15				
Risk Alma	Köy	31	39,13	1,59	4/209	,783	,537	-
	Kasaba	17	39,47	1,59				
	İlçe	44	38,75	1,45				
	İl	83	39,18	1,89				
	Büyükşehir	39	39,00	1,38				
	Toplam	214	39,08	1,65				
Belirsizliğe tahammül	Köy	31	13,87	,81	4/209	2,471	,046	Köy / Kasaba Köy / İl Köy / Büyükşehir
	Kasaba	17	13,29	1,16				
	İlçe	44	13,68	1,03				
	İl	83	13,36	,94				
	Büyükşehir	39	13,33	,93				
	Toplam	214	13,49	,97				
Başarı ihtiyacı	Köy	31	10,65	1,62	4/209	1,471	,212	-
	Kasaba	17	9,82	1,70				
	İlçe	44	10,09	1,44				
	İl	83	10,47	1,25				
	Büyükşehir	39	10,41	1,37				
	Toplam	214	10,36	1,42				
Kendine güven	Köy	31	6,90	1,60	4/209	1,268	,284	-
	Kasaba	17	6,88	1,65				
	İlçe	44	6,98	1,59				
	İl	83	7,31	1,27				
	Büyükşehir	39	6,74	1,48				
	Toplam	214	7,05	1,46				
Yenilikçilik	Köy	31	13,32	1,45	4/209	,141	,967	-

	Kasaba	17	13,29	1,26				
	İlçe	44	13,32	1,03				
	İl	83	13,25	,95				
	Büyükşehir	39	13,41	1,04				
	Toplam	214	13,31	1,08				
Oto Kontrol	Köy	31	10,52	1,09	4/209	,614	,653	-
	Kasaba	17	10,65	1,27				
	İlçe	44	10,36	1,30				
	İl	83	10,27	1,27				
	Büyükşehir	39	10,21	1,20				
	Toplam	214	10,34	1,23				

Tabloda yer alan sonuçlara göre 3. boyut (belirsizliğe tahammül) sorulan sorulara verilen cevaplar da yetişme yeri köy olanların diğer yerlerde yetişen öğretmenlere göre belirsizliğe tahammül boyutunda daha fazla skorlara sahip oldukları belirlenmiştir. Bu grup daha tahammüllü denilebilir.

Tabloda yer alan sonuçlara göre 5. boyut (kendine güven) sorulan sorulara verilen cevaplar da yetişme yeri il olanların diğer yerlerde yetişen öğretmenlere göre kendine güven boyutunda daha fazla skorlara sahip oldukları belirlenmiştir. Bu grubun kendine güven duyduğu görülmektedir.

3.7. Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 7. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Boyutlar	Grup	N	X	s.s.	t	df	p	Anlamlı Fark
Bağımsız olma	Lisans	180	5,76	1,16	212	1,349	,179	-
	Lisansüstü	34	5,47	1,08				
Risk Alma	Lisans	180	39,01	1,67	212	-1,325	,187	-

	Lisansüstü	34	39,42	1,52				
Belirsizliğe tahammül	Lisans	180	13,56	0,92	212	2,268	,024	Lisans
	Lisansüstü	34	13,15	1,16				
Başarı ihtiyacı	Lisans	180	10,40	1,42	212	1,067	,287	-
	Lisansüstü	34	10,12	1,41				
Kendine güven	Lisans	180	7,14	1,52	212	2,139	,034	Lisans
	Lisansüstü	34	6,56	1,02				
Yenilikçilik	Lisans	180	13,32	1,09	212	,429	,669	-
	Lisansüstü	34	13,24	1,07				
Oto Kontrol	Lisans	180	10,36	1,28	212	,545	,587	-
	Lisansüstü	34	10,24	0,92				

Lisans ve lisansüstü mezunu olan öğretmenlerin girişimcilik özelliklerinden belirsizliğe tahammül konusundaki verdikleri cevapların bağımsız t testi sonuçlarını yansıtmaktadır. Sonuçlara göre öğretmenlerin verdikleri cevaplar karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Buna göre lisans mezunu öğretmenlerin belirsizliğe tahammül düzeyleri ($X=13,56$) lisansüstü mezun öğretmenlere ($X=13,15$) göre daha yüksektir.

Lisans ve lisansüstü mezunu olan öğretmenlerin girişimcilik kendine güven konusundaki karşılaştırılması için bağımsız t Testi analiz sonuçlarına göre verdikleri cevapların skorlarının birbirlerinden farkı olduğu belirlenmiştir. Buna göre lisans mezunu öğretmenlerin kendine güven düzeyleri ($X=7,14$) lisansüstü mezun öğretmenlere ($X=6,56$) göre daha yüksektir.

3.8. Mezun olduğu Lisans Programı Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 8. Mezun Olduğu Lisans Programı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyutlar	Grup	N	\bar{X}	s.s.	t	df	p	Anlamlı Fark
Bağımsız	Sosyal	124	5,81	1,15	5/208	2,023	,077	-

olma	Tarih Öğr.	34	5,56	1,21				
	Coğrafya Öğr.	15	5,67	,90				
	Tarih Bölümü	23	5,78	1,13				
	Coğrafya	8	6,00	1,41				
	Diğer	10	4,70	,82				
	Toplam	214	5,71	1,15				
Risk Alma	Sosyal	124	38,92	1,85	5/208	1,135	,343	-
	Tarih Öğr.	34	39,24	1,12				
	Coğrafya Öğr.	15	39,60	1,55				
	Tarih Bölümü	23	38,96	1,33				
	Coğrafya	8	40,00	1,41				
	Diğer	10	39,20	1,32				
	Toplam	214	39,08	1,65				
Belirsizliğe tahammül	Sosyal	124	13,45	1,00	5/208	,766	,575	-
	Tarih Öğr.	34	13,68	,77				
	Coğrafya Öğr.	15	13,53	,99				
	Tarih Bölümü	23	13,39	,84				
	Coğrafya	8	13,13	,99				
	Diğer	10	13,80	1,48				
	Toplam	214	13,49	,97				
Başarı ihtiyacı	Sosyal	124	10,32	1,47	5/208	,593	,705	-
	Tarih Öğr.	34	10,56	1,31				
	Coğrafya Öğr.	15	10,20	1,57				
	Tarih Bölümü	23	10,57	1,27				
	Coğrafya	8	10,38	1,30				
	Diğer	10	9,80	1,32				
	Toplam	214	10,36	1,42				
Kendine güven	Sosyal	124	7,08	1,40	5/208	,526	,756	-
	Tarih Öğr.	34	7,12	1,55				
	Coğrafya Öğr.	15	6,87	1,85				
	Tarih Bölümü	23	6,78	1,41				
	Coğrafya	8	7,63	1,60				
	Diğer	10	6,80	1,48				
	Toplam	214	7,05	1,46				
Yenilikçilik	Sosyal	124	13,40	1,15	5/208	2,719	,021	Sos.Bil.Öğr. /

	Tarih Öğr.	34	13,15	,99				Diğer
	Coğrafya Öğr.	15	13,47	,92				Tarih Öğr. /
	Tarih Bölümü	23	13,35	,88				Diğer
	Coğrafya	8	13,63	,74				Coğrafya Öğr. /
	Diğer	10	12,20	,79				Diğer
	Toplam	214	13,31	1,08				Tarih Bilm /
Oto Kontrol	Sosyal	124	10,36	1,25		,724	,606	
	Tarih Öğr.	34	10,47	1,13				-
	Coğrafya Öğr.	15	10,20	1,32				
	Tarih Bölümü	23	10,22	1,24				
	Coğrafya	8	10,75	1,39				
	Diğer	10	9,80	1,14				
	Toplam	214	10,34	1,23				

Tabloda yer alan sonuçlara göre 1. boyut (bağımsız olma) kapsamında sorulan sorulara verilen cevaplar da Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümü mezunlarının diğer bölüm mezunu öğretmenlere göre bağımsız olma boyutunda daha fazla skorlara sahip oldukları belirlenmiştir (bu grup daha bağımsız hissediyor). Bu boyutta en düşük skora sahip olanların diğer branşlardan mezun olanlar olduğu belirlenmiştir.

Tabloda yer alan sonuçlara göre 5. Boyut (yenilikçilik) kapsamında sorulan sorulara verilen cevaplar da diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin sos bil, tarih öğ, tarih, coğrafya ö. Coğrafya bölümlerine göre daha düşük skorlara sahip oldukları belirlenmiştir. Diğer boyutlarda mezun olunan bölümün bir etkisi görülmemektedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmamızın bulgularına dayanarak ilgili çalışmalarla sonuçlar tartışılmıştır. Bazı değişkenlerde ilgili çalışma olmadığı için tartışma yapılamamıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin cinsiyetleri ve çalıştığı kurum değişkenlerine bakıldığında girişimcilik özelliklerini etkilemediği görülmüştür. Çermik (2015), yapmış olduğu doktora tezinde, sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının sosyal girişimcilik düzeyleri, cinsiyete göre yaratıcılık alt boyutunda kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulmuştur. Risk alma ve

özgüven alt boyutlarında cinsiyet açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

Pan ve Akay (2015), benzer araştırmasında cinsiyetin girişimcilik özelliği üzerinde etkisinin olmadığını ortaya koymaktadır. Cansız (2007), girişimcilik ile ilgili hazırladığı yüksek lisans tezinde erkeklerin yaratıcılık özelliklerini kızlarınkine göre daha yüksek bulmuştur. Bunun yanı sıra, kıdem yılı, annesinin çalıştığı sektör, babasının çalıştığı sektör, yetişme yeri, öğrenim durumu ve mezun olduğu lisans programı değişkenlerinin girişimcilik özelliklerini etkilediği görülmüştür.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kıdem yılındaki farklılık girişimcilik özelliklerinin alt boyutlarından bağımsız olma ve risk almayı etkilemektedir. Bağımsız olma boyutuyla ilgili sorulara verilen cevaplarda 26 yıl ve üzeri kıdemdeki öğretmenler ile 6-15 yıl kıdem aralığında yer alan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. 26 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin 6-15 yıl arası kıdemdeki öğretmenlere göre girişimcilik özelliklerinden birisi olan bağımsız olma konusunda daha yüksek değere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durum tecrübesi yüksek öğretmenlerin davranışlarında kıdem yılı daha az olan öğretmenlere göre daha bağımsız hareket ettiklerini göstermektedir.

Diğer yandan risk alma boyutuna yönelik sorulara verilen cevaplar kıdem yılına göre karşılaştırıldığında 0-5 yıl arasında yer alan öğretmenler ile 11-15 yıl arası çalışan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın olumsuz yönde olduğu gözlenmiştir. 0-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin 11-15 yıl arası kıdemdeki öğretmenlere göre daha düşük değerlere sahip oldukları görülmüştür. Diğer yandan 11-15 yıl arası çalışan öğretmenlerle 26 yıl ve üzeri çalışan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Sonuçlara göre 11-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin 26 yıl ve üzeri kıdemdeki öğretmenlere göre girişimcilik özelliklerinden birisi olan risk alma konusunda daha yüksek değerlere sahip oldukları gözlenmiştir. Bu sonuçlara göre kıdemsiz öğretmenlerin ve en fazla kıdeme sahip olan öğretmenlerin daha az risk aldıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Annesinin çalıştığı sektördeki farklılık girişimcilik özelliklerinin alt boyutlarından belirsizliğe tahammül ve kendine güveni etkilemektedir. Belirsizliğe tahammül boyutuyla ilgili sorulara verilen cevaplarda annesi ev hanımı olanların diğer sektörlerde çalışanlara göre belirsizliğe tahammül boyutunda daha fazla

değerlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durum annesi ev hanımı olan öğretmenlerin diğer guruplardaki öğretmenlere göre daha toleranslı ve tahammüllü sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Diğer yandan kendine güven boyutu ile ilgili sorulara verilen cevaplarda ise annesi özel sektörde çalışanların diğerlerine göre kendine güven boyutunda daha yüksek değerlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durum annesi özel sektörde çalışan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha fazla kendine güvene sahip olduklarını ortaya çıkarmaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin babasının çalıştığı sektördeki farklılık girişimcilik özelliklerinin alt boyutlarından etkilemektedir. Risk alma boyutu ile ilgili sorulara verilen cevaplarda babası özel sektörde çalışanların diğer sektörlerde çalışanlara göre risk alma boyutunda daha yüksek değerlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durum babası özel sektörde çalışan öğretmenlerin diğerlerine göre daha fazla risk alabiliyor olduğunu göstermektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yetişme yerindeki farklılık girişimcilik özelliklerinin alt boyutlarından belirsizliğe tahammülü etkilemektedir. Belirsizliğe tahammül boyutu ile ilgili sorulara verilen cevaplarda yetişme yeri köy olanların diğer yerlerde yetişen öğretmenlere göre belirsizliğe tahammül boyutunda daha yüksek değerlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durum yetişme yeri köy olan öğretmenlerin diğer gruplara göre daha tahammüllü olduğunu göstermektedir.

Ayrıca kendine güven boyutu ile ilgili sorulara verilen cevaplarda yetişme yeri il olanların diğer yerlerde yetişen öğretmenlere göre kendine güven boyutunda daha yüksek değerlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durum yetişme yeri il olan öğretmenlerin diğer yerlerde yetişenlere göre kendine daha fazla güven duyduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğrenim durumundaki farklılık girişimcilik özelliklerinin alt boyutlarından belirsizliğe tahammülü ve kendine güven boyutlarını etkilemektedir. Belirsizliğe tahammül boyutu ile ilgili sorulara verilen cevaplarda lisans mezunu öğretmenlerin belirsizliğe tahammül düzeyleri ($X=13,56$) lisansüstü mezun öğretmenlere ($X=13,15$) göre daha yüksektir. Ayrıca kendine güven boyutunda ise lisans mezunu öğretmenlerin kendine güven düzeyleri ($X=7,14$) lisansüstü mezun

öğretmenlere ($X=6,56$) göre daha yüksektir. Bu sonuçlara göre lisans mezunu öğretmenlerin lisansüstü mezunu öğretmenlere göre daha tahammüllü ve kendine güveni daha yüksek olduğu söylenebilir. Demirel vd. (2014) çalışmasında, lisans ve yüksek lisans öğrencileri arasında girişimciliğin alt boyutlarından risk alma ve yüksek başarı güdüsü arasında farklılık olduğunu ortaya koymuştur. Bu durumdur, üniversitede geçirdikleri süre ve aldıkları eğitimin farklılığı ile yorumlanabilir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mezun olduğu lisans programındaki farklılık girişimcilik özelliklerinin alt boyutlarından bağımsız olma ve yenilikçiliği etkilemektedir. Bağımsız olma boyutu ile ilgili sorulara verilen cevaplarda Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü mezunlarının diğer bölüm mezunu öğretmenlere göre bağımsız olma boyutunda daha yüksek değerlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durum sosyal bilgiler öğretmenliği mezunu öğretmenlerin diğer gruplara göre kendilerini daha bağımsız hissettiği sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Ayrıca yenilikçilik boyutuna ilişkin sorulara verilen cevaplarda diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin sos. bil, tarih öğ., tarih böl., coğrafya ö., Coğrafya bölümlerine göre daha düşük değerlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durum diğer bölümlerden mezun olan öğretmenlerin yeniliklere daha açık olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

KAYNAKÇA

Ağca, V. - Yörük, D., “Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar: Kavramsal Bir Çerçeve”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2, 2006, s. 155-173.

Akyürek, Ç., *İlkokul Öğretmenlerinin Girişimcilik Becerisine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale, 2013.

Aytaç, Ö. - İlhan, S., “Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 2007, s. 101-121.

Bacanak, A., “Fen ve Teknoloji Dersinin Öğrencilerde Girişimcilik Becerisinin Gelişimine Etkisi Üzerine Öğretmen Görüşleri”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri- Educational Sciences: Theory & Practice*, 13 (1), 2013, s. 609-629.

Cansız, E., *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2007.

Çermik, F., *Sosyal Girişimcilik, Küresel Vatandaşlık ve Çevre Davranışı Arasındaki İlişki: Yapısal Eşitlik Modellemesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, 2015.

Demirel, C. - Uluköy, M. - Kâhya, V. - Demirağ, F., “Farklı Öğrenim Düzeyindeki Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması”, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (1), 2014, s. 1-17.

Erarslan, L., “İlköğretim Programlarında Girişimcilik Öğretimi (Hayat Bilgisi Dersi Örneği)”, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 2011, s. 82-94.

Gömlüksüz, M.N. - Kan, A. Ü., “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Eleştirel Düşünme, Yaratıcı Düşünme Ve Girişimcilik Becerilerini Kazandırmadaki Etkililiğinin Belirlenmesi (Diyarbakır İli Örneği)”, *Doğu Anadolu Araştırmaları Dergisi*, 8 (1), 2009, s. 39-49.

Kaptan, S., *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Tekışık Web Ofset, Ankara, 1998.

Korkmaz, O., “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 2012, s. 209-226.

Kuvan, H., *Örgün Ve Yaygın Eğitimin Girişimciler Üzerindeki Etkileri (Malatyalı Girişimciler Üzerinde Bir Uygulama)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2008.

MEB, *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6-7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara, 2005.

Özdevecioğlu, M. - Cingöz, A., “Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32, 2009, s. 81-95.